

Shkolla dhe arsimimi

Sistemi Arsimor

Shkolla e detyruar

Arsimimi profesional / shkollat e mesme

Universitetet / shkollat e larta

Njohja e diplomave

Sistemi Arsimor

Sistemi arsimor Zviceran njihet ashtu, që ka mundësi të vazhdueshme të pesonale të zhvillimit të mëtejshëm. Një vend me vlerë të posaçme ka arsimimi për profesione. Kjo ofron bazën për arsimim të mëtejshëm apo bile edhe për një studim në shkollat e larta.

Ndërtimi / Përgjegjësit

Në Zvicër bëhet dallimi në mes tri niveleve të ndërtimit arsimor:

- Shkolla obligative (Shkolla fillore nëntë vjeçare: Parashkolla, Shkolla fillore e ulët dhe niveli Sekundar I)
- Arsimimi bazë për profesion apo shkollat e mesme (Sekundarstufe II)
- Shkollat e larta/universitetet dhe arsimimi profesional i lartë (Tertiärstufe)

Në Zvicër, arsimimi është kryesisht në domenin publik. Detyrat dhe përgjegjësit janë mbi federatën, kantone dhe komuna të ndara. Për këtë mundën shkollat dhe sistemet shkollore në mes të kantoneve të kenë dallim.

Detyrimi shkollor

Shkolla e detyruar zgjatë në kantonin Basel-Landschaft 11 vjet. Kjo fillon, kur fëmiju t`i mbush 4 vjet. Kur fëmijët pa arsye dhe pa paralajmërim nuk shkojnë në shkollë, mundën të gjobiten prindërit. Të rinjë e adhur deri në 16 vjet e kanë të drejtën, që të hyjnë në shkollën e detyruar. Të rinjë që vinë më vonë, mundën në Qendra e Informacionit të Karrierës (BIZ) të informohen për mundësit e tjera. Rregullore të veçanta zbatohen për refugjatët nga mosha 16 deri në 18 vjeç.

Arsimimi pas shkollimit të detyruar

Pas shkollës të detyruar absolvojnë gati të gjithë të rinjë një arsimim tjetër. Posaçërisht shpesh vendosin të rinjë për një profesion me arsimim bazë (Berufslehre). Kjo ofron më vonë hyrjen në arsimimin profesional të lartë. Kush përgjatë shkollimit apo më vonë bënë një maturë profesioni (Berufsmaturität) ose (Fachmaturität) mundet më vonë ta vazhdojë një shkollë të lartë (Fachhochschule). Përafërsisht 20 përqind e të rinjëve absolvojnë një maturë gjimnazi (gymnasiale Maturität), e cila shpie direkt në një universitet për studime.

Bursat

Me bursa (Stipendien) munden edhe personat me pak para të absolvojnë shkolla apo arsimime në profesion. Ka të bëjë me mbështetjen për pagesë për arsimim pas shkollës të obliguar. Edhe të huajat dhe të huajt që jetojnë në Basel-Landschaft, munden sipas rrethanave të përfitojnë prej bursave. Kjo mvaret prej përkatësis shtetërore, lejeqëndrimit të nxënësit, të studentit apo të prindërve. Njoftime të tjera ndan Departamenti i Granteve të Arsimimit (Abteilung Ausbildungsbeiträge) i administratës kantonale.

Më shumë informacione (link, adresa, broshura, fletushka)

www.hallo-baselland.ch/sq/shkolla-dhe-arsimimi/sistemi-arsimor

Shkolla e detyruar

Shkolla e detyruar ju ofron fëmijëve një arsimim bazë, që atyre ju mundëson ngritjen në arsimime tjera të mundëshme. Shkollat publike janë falas.

Me e lajmëruar fëmijun

Për punën në shkollat publike janë komunat përgjegjëse. Për ta lajmëruar një fëmijë në shkollë, drejtohet njeriu ose në komunën ku banon apo direkt te udhëheqësia e shkollës në shkollë.

Nivelet shkollore

Shkolla e detyruar është e ndar në tri nivele të njëpasnjëshme:

- Kopshti i parashkollor i fëmijëve (Kindergarten) zgjat 2 vjet.
- Shkolla fillore e ulët (Primarschule) zgjat 6 vjet. Fëmijët me nevoja të veçanta apo aftësi të veçanta mbështeten dhe nxiten special.
- Niveli i lartë (Sekundarstufe I) zgjat 3 vjet. Në nivelin e lartë ka tri lloje të ndryshme të shkollës (A-Zug, E-Zug, P-Zug). Këto kanë kërkesa të ndryshme të suksesit.
- Fëmijët që nuk e flasin gjuhën gjermane mbështeten special në të gjitha nivelet.

Mësime në gjuhën dhe kulturën amtare (HSK) (DE)

Përveç orëve të detyrueshme, fëmijët mund të ndjekin mësimet në gjuhën dhe kulturën e tyre amtare (Heimatliche Sprache und Kultur, HSK). Fëmijët dhe të rinjtë mësojnë të kuptojnë, flasin, lexojnë dhe shkruajnë më mirë gjuhën. Ata merren, për shembull, me historinë, gjeografinë, festat dhe zakonet. Ndjekja e kurseve është vullnetare dhe zakonisht me pagesë, por rekomandohet.

Shkollat / Private dhe Publike

Shkollat publike janë falas. Djemët dhe vajzat mbajnë mësim s`bashku. Mësimi është për nga besimi neutral. Shumica e fëmijëve dhe të rinjëve e absolutojnë shkollimin e detyruar në një shkollë publike (95%). Ka edhe shkolla private. Nëse prindërit i dërgojnë fëmijët e tyre në një shkollë private, zakonisht i bartin shpenzimet vetë.

Të drejtat dhe detyrat e prindërve

Shkolla është e obliguar, që prindërit t`i informoj për fëmijun e tyre për përditshmërin shkollore dhe rezultatet në mësim. Për këtë bëhen biseda me prindër (në mes personelit mësimor dhe prindërve), mbrëmjet për prindër (informacionet e shkollës për prindër) dhe organizimet me informacione të ndryshme. Këto janë në përgjithësi për prindër obligative. Prindërit janë përgjegjës që fëmiju të shkoj në shkollë rregullisht. Nëse fëmiju nuk mund të shkoj në shkollë (p.sh sëmundja), duhet prindërit për këtë ta informojnë shkollën. Ata duhet poashtu të kujdesën, që fëmijët e tyre t`i kryejn detyrat e shtëpisë. Me atë që prindërit punën shkollore dhe detyrat e shtëpisë i shikojnë rregullisht dhe tregojnë interesim munden ta mbështesin fëmijën e tyre. Për personat, të cilët nuk e njohin sistemin arsimor në Zvicër ka organizime informative speciale, shpesh edhe në gjuhë të tjera përveç gjermanisht.

Pyetje / mbështetje

Te pyetjet për shkollë duhet prindërit gjithmonë s`pari me u drejtue te personi mësimor. Ky mund të ndihmoj tutje, kur prindërit kanë nevojë për mbështetje. Edhe personi mësimor u drejtohet s`pari prindërve, nëse ka përshtypjen që fëmijut i nevojitet diçka apo ka ndonjë pyetje. është në përgjithësi me rëndësi që prindërit të kërkojnë kontakt me personin mësimor për të punuar ngusht s`bashku. Te vështësitë psiqike apo sociale mundet edhe shërbimi psikologjik i shkollës (Schulpsychologischer Dienst) fëmijëve dhe prindërve të tyre tu ofroj ndihmë falas.

Më shumë informacione (link, adresa, broshura, fletushka)

www.hallo-baselland.ch/sq/shkolla-dhe-arsimimi/shkolla-e-detyruar

Arsimimi profesional / shkollat e mesme

Pas shkollës të detyruar vendosin shumica e të rinjëve për arsimimin profesional. Kush dëshiron të studioj në një shkollë të lartë, duhet sipas rregullit në një shkollë të mesme ta bëjë maturën. Kjo është e mundshme edhe përmbrnda arsimimit profesional.

Domedhënja e arsimimit

Një arsimim i mirë dhe një vend në jetën profesionale kanë një rëndësi të lartë. Suksesi në shkollën e detyruar është shumë i rëndësishëm për mundësit e më vonshme. Pas mbarimit të shkollës të detyruar të rinjtë kanë shumë rrugë të hapura, për ta gjetë një zgjidhje në jetën profesionale (Sekundarstufe II). Pa një arsimim të mëtëjm është vështirë për ta gjetur një vend të mirë pune. Qendra e Informacionit të Karrierës (BIZ) këshillon të rinjtë dhe prindërit falas në pyetjet për arsimim dhe kualifikim të mëtëjshëm.

Arsimimi profesional bazë

Shumica e të rinjëve vendosin pas përfundimit të shkollimit të detyruar për një arsimim profesional bazë (mësim zanati, Berufslehre). Me arsimim profesional mësojnë të rinjtë në një ndërmarrje aftësit praktike dhe shkojnë njëkohësisht në një shkollë profesionale. Ka më shumë se 250 profesione për të zgjedhur. Ky shkollim zgjatë prej 2 deri 4 vjet. Të rinjtë duhet vetë të kërkojnë një vend për mësim zanati/profesionin në një firmë. Kërkimi fillon që nga dy vitet e fundit të shkollës të detyruar. Shkolla ju ndihmon të rinjëve, mirëpo atyre ju nevojitet edhe ndihma e prindërve. Edhe Qendra e Informacionit të Karrierës u ofron të rinjëve oferta të ndryshme dhe i këshillon ata falas. Të rinjtë të cilët e absolutojnë një profesion, munden ta bëjnë edhe një mauturë profesionin (Berufsmaturität), ose përgjatë arsimimit bazë profesional apo më vonë. Matura në degë- apo profesion mundësojnë hyrjen pa provim pranues në shkolla të larta.

Shkollat e mesme

Shkollat e mesme (Mittelschulen) ofrojnë një arsimim të gjerë të përgjithshëm. Këto shkolla përgatitin për një arsimim akademik në universitete apo shkolla të larta (Fachhochschulen). Shkollat e mesme dallohen në ato që përmbyllen me një maturë gjimnazi (gymnasiale Maturität) dhe në ato që përmbyllen me një maturë në degë-profesion (Fach- apo Berufsmaturität). Matura e gjimnazit mundëson hyrjen pa provim pranues në universitete. Matura në degë- apo profesion mundësojnë hyrjen pa provim pranues në shkolla të larta. Shkollat e larta janë të hapura për personat me maturë gjimnazi, ndërsa universitetet për personat me maturë në degë-profesion me provim pranues. Sipas rastit duhet të bëhen edhe detyra shtesë .

Ofertat urëlidhëse

Të rinjë 18 deri 25 vjeç, të cilët pas shkollimit të detyruar vijnë në kantonin e Basel-Landschaft, mundën me parakushte të caktuara të marrin pjesë në ofertën urëlidhëse të qendrës (Zentrum für Brückenangebote, ZBA) të shkollës kantonale për arsimim në profesion (Kantonale Schule für Berufsbildung, ksb). Qëllimi kryesor është hyrja në tregun e punës. Një urëlidhëse i mbështetë të rinjët që ta gjejnë një vend për praktik apo një vend për mësim profesioni/zanati. Të interesuarit do të duhej të drejtohen tek Zyra e koordinimit për ofertat e urëlidhëse në Liestal (Koordinationsstelle Brückenangebote)

Më shumë informacione (link, adresa, broshura, fletushka)

www.hallo-baselland.ch/sq/shkolla-dhe-arsimimi/arsimimi-profesional--shkollat-e-mesme

Universitetet / shkollat e larta

Zvicra njih dy lloje të shkollave të larta. Universitetet dhe shkollat e larta me drejtime të ndryshme. Për pranimin me dëftesa të maturës për të huajt duhet njeriu të njoftohet direkt vetë në shkollat e larta.

Sistemi shkollor i lartë

Në shkollat e larta të Zvicrës dallon njeriu universitetet dhe shkollat e larta specializuese (Fachhochschulen) niveli terciar (Tertiärstufe). Në shkollat e larta të specializuara bëhet një mësim i orientuar praktikisht kurse në universitete më tepër i orientuar teoretikisht. Të dy llojet e shkollave janë të barabartë dhe të formuar me sistemin europian Bologna. Ato përmbyllen me një Bachelor apo Master që pranohet në Evropë.

Pranimi

Sipas shkollës të lartë vlejné kushte të tjera pranimi. Me dëftesa të maturës Zvicerane pranimi në shkollat e larta është i garantuar. Maturat e përfunduara jashtë vendit nuk pranohen çdoherë. Për pranim për të studiuar duhet njeriu direkt të drejtohet te shkollat e larta (universitet/shkolla e larta të specializuara), ku njeriu dëshiron të studioj. Zakonisht vëhet si parakusht njohuri shumë të mira në gjuhën gjermane. Përjashtim bëjnë disa drejtime për studim, që komplet ofrohet oferta për studim në gjuhën angleze. Qendra e Informacionit të Karrierës (BIZ) ju informon falas për mundësit e ndryshme në nivelin terciar.

Arsimimi profesional i lartë

Pranë shkollave të larta në Zvicër edhe arsimimi profesional i lartë (höhere Berufsbildung) është një rrugë e preferuar me u arsimuar tutje. Kjo ju mundëson njerëzve në profesion përkatës një specializim dhe thellim të njohurive, po ashtu marrjen e detyrave udhëheqëse. Arsimimi i lartë profesional përngjitet në arsimimin bazë profesional (arsimimi profesional, Berufslehre). Për këtë nuk nevojitet matura. Qendra e Informacionit të Karrierës ju informon falas për mundësit e ndryshme.

Më shumë informacione (link, adresa, broshura, fletushka)

www.hallo-baselland.ch/sq/shkolla-dhe-arsimimi/universitetet--shkollat-e-larta

Njohja e diplomave

Diplomat e huaja dhe përfundimet shkollore nuk janë çdoherë në Zvicër të vlefshme. Sipas rrethanave është e mundëshme, që diplomat të procedohen për njohje. Për disa profesione kjo patjetër kërkohet detyrimisht.

Njohja

Personat me diplomë të huaj munden ta procedojnë njohjen në Zvicër me disa kushte. Me njohje vërtetohet, që diploma e huaj apo një tjetër përfundim i shkollës është njësoj i vlefshëm me diplomën apo përfundimin shkollor të Zvicrës. Te profesionet me kualifikim (p.sh njerëzit për përkujdesje mjekësore, personat mësimor etj.) njohja është e nevojshme, për me mund me e ushtruar profesionin. Për njohje janë sipas profesionit apo arsimimit vende të ndryshme përgjegjëse. Njohja kushton. Informacione ndajnë zyrtar kontaktuese nacionale për njohjen e diplomave (Nationale Kontaktstelle für Diplomanerkennung) apo Qendra e Informacionit të Karrierës (BIZ).

Vërtetim mbi nivelin e arsimimit

Te profesionet pa kualifikim nuk është e nevojshme njohja e diplomës apo e përfundimeve tjera shkollore për me punuar në Zvicër. Për këto profesione mundet me u bërë kërkesa për një vërtetim nivelin (Niveaubestätigung). Kjo tregon gjendjen e diplomës të huaj me atë të sistemit arsimor në Zvicër. Ky vërtetim mund të ndihmojë gjatë kërkimit të një vendi pune. Informacione për vërtetim nivelin bëjnë vendet kontaktuese nacionale për njohje të diplomave (Nationale Kontaktstelle für Diplomanerkennung) apo Qendra e Informacionit të Karrierës (BIZ).

Përmbyllja e një profesioni

Të rriturit me përvojë në një profesion mirëpo pa diplomë të njohur apo pa njohje të përfundimeve tjera shkollore munden më vonë ta bëjnë një arsimim bazë profesioni apo një arsimim të lartë profesioni zviceran. Ecuria mvaret prej arsimimit të mëhershëm, prej përvojës në profesion dhe moshës. Në çdo rast është njohja e gjuhës gjermane si parakusht (niveli B1/B2 sipas Gjer). Të interesuarit munden te Qendra e Informacionit të Karrierës (BIZ) të informohen dhe këshillohen falas. Kush e bënë një përmbyllje të një profesioni, i përmirson gjasat e veta në tregun e punës dhe ka çasje në arsimim e mëtutjeshëm.

Më shumë informacione (link, adresa, broshura, fletushka)

www.hallo-baselland.ch/sq/shkolla-dhe-arsimimi/njohja-e-diplomave